

Zvířecí substance

Zvířecí substance je na rozdíl od substance nerostné a rostlinné substancí, kterou již spoluutvářelo duševní tělo. Víme, že duchovně-vědecky orientovaná nauka o člověku zastává názor, že zdraví a nemoc jsou vždy podmíněny spojením těla, duše a ducha; vzájemné zasahování, vzdouvání a opadání těchto bytostných článků v člověku vždycky vrhá stín ve fyzickém těle, kde se pak manifestuje nemoc. Terapie, která vychází z těchto předpokladů, pak nepoužívá nějaké chemické látky, nýbrž její pozornost je zaměřena na tři přírodní říše obklopující člověka. Jako nadřazené pravidlo přitom platí, že nerostné substance apelují na osobnostní síly člověka, rostlinné substance na duševní kvality, kdežto zvířecí substance působí na životní souvislosti v organismu.

V předchozích kapitolách jsme ukázali, že člověk je prvorozenecem stvoření; to ovšem neznamená nic jiného, než že přírodní říše byly propuštěny z člověka teprve v průběhu jednotlivých období zemského vývoje. Obrazně tomu lze rozumět takto: Horkovzdušný balon, u něhož hrozí, že klesne k zemi, je ve vzduchu udržován tak dlouho, dokud nedosáhne cíle. To se podaří tím, že se vyhodí vše nepotřebné. Něco podobného se děje ve vývoji lidstva. Člověk neměl poklesnout do ztvrdnutí tak dlouho, jak to bylo nutné, aby dozrály možnosti jeho vývoje v obsáhlou bytost. Přírodní říše tak byly odhoseny jako do ztvrdnutí spějící dílčí bytosti univerzálního člověka.

Na základě takového názoru bude pochopitelný Hahnemannův princip „*similia similibus curantur*“; každý kámen, každá rostlina a každé zvíře, respektive zvířecí orgán byly totiž kdysi součástí obsáhlého základu člověka, z čehož vyplývá jejich vztah k dnešnímu lidskému organismu. Z toho lze vyčíst, že terapií preparáty ze zvířecích orgánů jsou v člověku zase živým způsobem podněcovány zvláštní orgánové oblasti. Zvířecí preparát je tedy v první řadě oporou pro éternou výstavbu příslušné orgánové oblasti člověka.

Tím se ovšem tento orgán stává vnímavým vůči jiným medika-

mentózním přípravkům; preparát ze zvířecích orgánů tak připravuje cestu pro jiné medikamenty. Duchovně-vědecky orientované lékařství používá orgánové preparáty také k tomu, aby harmonizovalo určitá působení vycházející z lidských orgánů a podnítilo je k plnění společného úkolu. Podle tohoto poznatku se například čtveřice orgánů - plíce, játra, srdce a ledviny - podílí na tom, aby docházelo ke správné tvorbě bílkoviny z výživy. Je-li jeden z těchto orgánů slabý, nastává v tvorbě bílkoviny deformace, projevující se především ekzémy. Pomocí preparátu ze zvířecích orgánů - plic, jater, srdce a ledvin - tudíž dosáhneme dobrých výsledků u nečistot pleti, ale také při podvýživě, anémii a dystrofii všeho druhu.

Zvláště ty orgánové soustavy v člověku, jež samy o sobě patří k soustavám „odumírajícím“, ne tak snadno schopným regenerace, a vystaveným proto nejsilněji degeneraci, totiž mozek a míšní a nervová soustava, jsou nejvíce způsobilé pro terapii „oživením“ pomocí orgánových preparátů.

Největší oblast použití v rámci duchovně-vědecky orientovaného lékařství však představují žlázy s vnitřní sekrecí. Ty jsou takřkajíc koncentračními body životního těla, odkud jsou životní procesy hormonálně řízeny. [Karl] Konig uvedl spolupůsobení žláz s vnitřní sekrecí do přehledného systému.

Podle Koniga je šišinka tepelně úzce spojena s pohlavními žlázami; zatímco však šišinka (epifyza) slouží ohni ducha, jsou pohlavní žlázy (gonády) prvky fyzické reprodukce. To, co je v oblasti epifyzy duchovní reprodukci, je v oblasti gonád reprodukci fyzickou.

Podobným způsobem jsou světelně spojeny hypofýza a nadledvinky. Hypofýza (růstová žláza) reguluje růst, když svými světelnými silami udržuje v mezích neomezený růst. Nadledvinky regulují světelnou látkovou výměnu. „*U všech ptáků mají nadledvinky vlastní vrátnicový oběh*“, tedy i zde u těchto vzdušných zvířat vidíme zvláštní zdůraznění činnosti nadledvinek. Na druhou stranu je třeba ještě poukázat na obraz nemoci, jakou je Addisonova choroba, při níž dochází k pigmentaci, z čehož je zřejmý úzký vztah nadledvinek ke světlu.

Štítná žláza (glandula thyroidea) a brzlík (thymus) jsou vzájemně úzce spojeny chemismem, který působí jejich prostřednictvím; a zase je to horní z těchto žláz, štítná žláza, jejíž pole působnosti spočívá více v duševní oblasti, zatímco brzlík má pole působnosti v chemismu látkové výměny. Jako mají chemické organizující síly svůj fyzický projev ve vodě (viz kapitolu o stvoření), ovládají tyto dvě žlázy také látkovou výměnu tekutin. Vzpomeňme v této souvislosti na tvorbu edému a na opačný stav myxedému.

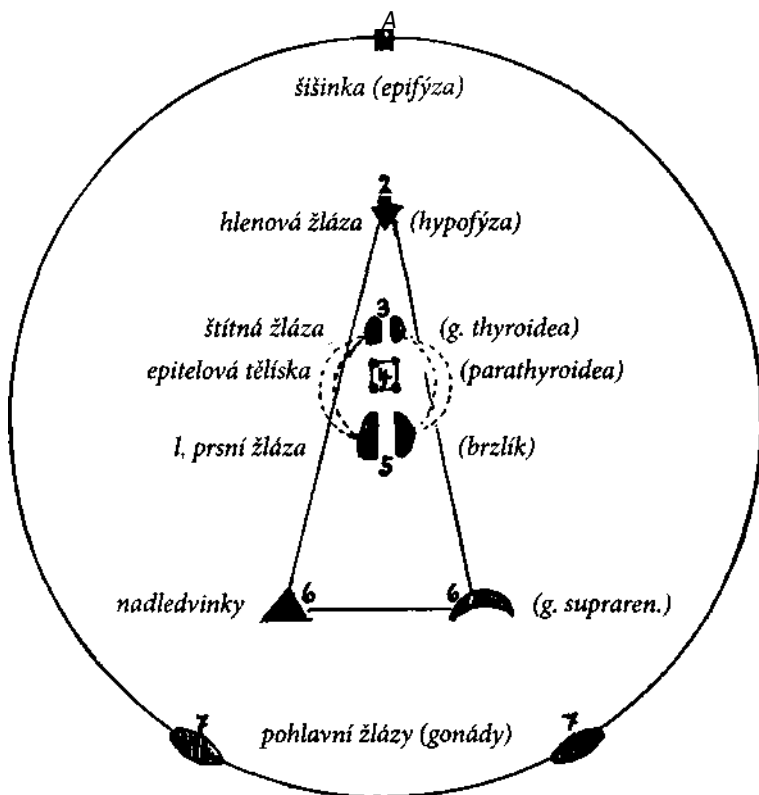
Nakonec epitelová tělíska (parathyroidea) ovládají zpevňování kostního organismu. Epitelová tělíska regulují metabolismus vápníku a tím i náležitě zpevňování kostry.

Jak známo, orgánová funkce brzlíku ustává s nástupem puberty. Podle Koniga přechází na štítnou žlázu. Ta zase předává části své dýchací funkce levé nadledvině, která s ní koresponduje, zatímco pohybové funkce nadledvinek přebírají pohlavní žlázy, zahajující v tu dobu svou činnost. Levá nadledvinka poukazuje svým pŕlměsíčitým tvarem na vztah k chemismu, zatímco pravá nadledvinka je ve svém tvaru čirým výrazem světelných sil (viz obrázek 35).

Prvním průkopníkem v oblasti orgánové terapie byl Rudolf Steiner. Před více než 40 lety [tj. začátkem dvacátých let 20. století] byly poprvé ve větší míře použity orgánové preparáty. Byla to doba, kdy nebyl ještě žádný Niehans ani Zajicek.* Rudolf Steiner kladl velký důraz na to, aby preparáty byly odebrány zcela čerstvé z právě poraženého zvířete a ještě teplé byly zpracovány; to nebylo vždy snadné, protože potencování na D6 zabere dobrých 20 minut. Opakovaně se proto objevovaly snahy účinnost čerstvého orgánového preparátu prodloužit. Tyto snahy byly úspěšné potud, že se

---

* Paul Niehans (1882-1971), švýcarský lékař, autor tzv. buněčné léčby, spočívající v implantaci tkáňových buněk do těla pacientů. Dr. Zajicek (křestní jméno se nepodařilo zjistit) byl vídeňský lékař, který v meziválečném období prováděl pokusy s mastmi zhotovenými ze žláz za účelem odstranění příznaků stárnutí (tzv. zmlazování). (Pozn. vyd.)

OBRÁZEK 35:
Žlázy s vnitřní sekrecí. Schéma podle K. Kóniga.

použitím glycerinu příbuzného tělesnému glycerinu podařilo zhotovit rozpouštědlo pro orgánovou tkáň. Glycerin při tom prochází rytmickým zpracováním, kterému se ještě budeme věnovat v jedné z dalších kapitol.

Intimní studium takovýchto procesů ukazuje, že v základu všeho živého spočívají rytmy. Rostlina otevírá květ při východu slunce; zavírá ho většinou večer při slunečním západu; její fyziologické

procesy jsou uspořádány rytmicky. Obrátíme-li pozornost k těmto principům, podaří se nám glycerin pomocí rytmů oživit natolik, že vytvoří živoucí schránku pro orgány, které mají být přijaty.

Pro výrobu preparátů z trávicí soustavy se používají orgány tura, pro výrobu nervových preparátů většinou orgány králíka a ke zhotovení preparátů ze smyslových orgánů - například oka - se bere, pokud možno, pták (orel). Lidská bytost se zrcadlí v celé zvířecí říši a čím dál víc bude nutné dospět k tomu, že se jednotlivé preparáty budou odebírat z odpovídajících zvířecích druhů.

Rudolf Hauschka